

معرفی اجمالی مؤسسه و مجله اصلاح لکنؤ هند

سید محمد حسنین بالری

علاوه بر مقالات زیاد، کتب متعدد به چاپ رسانید و این روش همچنان ادامه دارد.

مؤسسه و مجله برای دفاع از اسلام و مسلمانان و خنثی کردن تبلیغات غرب و دشمنان اسلام کارهای ارزشمندی به انجام رساند و بیش از صد سال است که این فعالیت ها ادامه یافته است. پایه های این مؤسسه و مجله بر اخلاص استوار است و مسئولان نیز همیشه با خلوص نیت کارها را انجام داده اند، بالاخص مدیران آن که به دین و تبلیغ دین بیش از هر کاری اهمیت می دهند و به دنبال دنیا نرفتند و شاید تعجب آور باشد که با گذشت بیش از یک قرن این مؤسسه تا به حال ساختمانی از خودش ندارد و کارمندان هم خیلی اندک اند. مدیران همیشه بدون هیچ حق الزحمه ای انجام خدمت کرده و تبلیغ دین کرده اند. مدیر فعلی مؤسسه و مجله نیز با همان روش عمل کرده و در مدت ۲۸ سال دو مسئولیت سنگین اداره مؤسسه و مجله را بدون هیچ حق الزحمه ای انجام داده است.

حال بسیار جای تأسف است که این مؤسسه مثل گذشته در تنگنای شدید قرار دارد و با وجود خواست مردم توان ندارد کتاب هایی را که قبلاً به چاپ رسانده، تجدید چاپ کند. دفتر این مؤسسه در یک اطاق مسجد قرار دارد، مدیر مؤسسه نیز در همان اطاق کوچک زندگی می کند. مؤسسه نیاز شدید به ساختمان دارد. امید است افراد خیر به این کار مهم و ارزشمند توجه فرمایند.

مقدمه

مؤسسه اصلاح که هدف از تأسیس آن دفاع از مذهب حق اسلام بود، زمانی آغاز به کار کرد که هندوستان تحت سیطره انگلیس بود و مرکزی برای تبلیغ دین یهود و مسیح و فرهنگ غرب تمام نقاط آن را فراگرفته بود. با در نظر گرفتن این اوضاع و شرایط مؤسسه اصلاح به وجود آمد تا توطئه ها و فعالیت های یهودیان و عیسویان را خنثی کند. وقتی کتاب معروف شاه عبدالعزیز دهلوی به نام تحفه اثنا عشریه که علیه تشیع و شیعه نوشته شده بود، به چاپ رسید و اهل تسنن به این کتاب خیلی اهمیت دادند و نیز در همان زمان رسائل و جرائد مختلف مانند سراج اخبار، پیسه اخبار، وفادار لاهور، و کیل امرتسر و... شیعه را مورد حملات شدیدی قرار دادند علیه تشیع فضایی ایجاد شد و افکار نادرستی درباره شیعیان در جامعه به وجود آمد. در چنین فضایی بود که از منطقه کهجوه بهار، اصلاح برای جلوگیری از این افکار به میدان آمد و سعی کرد چهره واقعی شیعه را نشان دهد. در این زمینه کارهای گسترده و ارزشمندی انجام داد و

گفتنی است این مؤسسه از طرف مراجع عظام قبلی و فعلی دارای اجازه صرف وجوهات شرعی می باشد.
 بایست گفت وقتی برنامه ویژه صدمین سالگرد مجله اصلاح در هند برگزار می شد یادگار خانواده اصلاح حجة الاسلام علامه رضی جعفر نقوی مجله ماهنامه ای به نام اصلاح در کراچی بنیان گذاشت که الان زیر نظر ایشان چاپ می شود.

معرفی اجمالی

تاریخ تأسیس مؤسسه: پنجشنبه، ۱۵ شعبان المعظم سال ۱۲۹۲ ق/ مطابق ۱۶ سپتامبر سال ۱۸۷۵ م.
 تاریخ تأسیس مجله: یکشنبه، ۱۵ شعبان المعظم سال ۱۳۱۵ ق/ ۹ ژانویه سال ۱۸۹۸ م.
 مؤسس: فخر الحکماء علامه سیدعلی اظهر نقوی - اعلی الله مقامه.

مدیر: حجة الاسلام والمسلمین آقای حاج سیدمحمد جابر باقری جوراسی - دامت برکاته.

مدیر اجرایی: آقای سیدمحمد مهدی باقری جوراسی.
 مسئول دفتر: آقای سیدعلی مهدی نقوی.

معاونین مدیر:

۱. حجة الاسلام آقای سیدمحمد سبطین باقری؛

۲. آقای سیدحبیب حیدر رضوی.

هیئت مشاوره:

۱. حجة الاسلام علامه سیدرضی جعفر نقوی - دامت برکاته

(پاکستان)؛

۲. حجة الاسلام والمسلمین آقای حاج سیدمحمد غافر

باقری جوراسی - دامت برکاته؛

۳. حجة الاسلام آقای سید غلام السیدین باقری جوراسی -

دامت برکاته؛

۴. آقای سید دلدار حیدر نقوی - دامت برکاته.

کتاب چاپی مؤسسه: بیش از ۳۵۰ عنوان کتاب در موضوعات مختلف (لیست بعضی از کتاب ها پیوست می باشد).

ابعاد فعالیت مجله: علمی، عقیدتی، فرهنگی، اجتماعی و تاریخی.

شعبه ها:

۱. ایران، قم؛

۲. پاکستان، کراچی.

برخی از اهداف و مقاصد:

۱. تبلیغ دین مبین اسلام؛

۲. دفاع از مذهب حقه تشیع؛

۳. آشنا کردن جوانان با مسائل دینی؛

۴. تشویق نویسندگان جوان؛

۵. حمایت و پشتیبانی روحانیون و طلاب منطقه؛

۶. اطلاع رسانی به شیعیان؛

۷. و ...

بعضی از کارهای انجام یافته یا در حال انجام:

۱. انتشار مجله ماهنامه اصلاح؛

۲. چاپ کتب مختلف در زمینه های مختلف؛

۳. ترجمه و تألیف کتب مورد نیاز شبه قاره؛

۴. پاسخ به شبهات مطرح از طرف اهل سنت؛

۵. چاپ تقویم سالانه به نام «حسینی جنتری» از سال ۱۹۵۳

م به دو زبان اردو و هندی؛

۶. رواج دادن سال شهادت حسینی مثل سال هجری و

میلادی؛

۷. نشر مجله های دیگر به نام الشمس (این مجله در جواب

مجله وهابی ها «النجم» بوده، به همین دلیل متوقف شد) و

«الکلام» و «التاج» (این دو مجله نیز بعد از مدتی به عللی تعطیل

شدند)؛

۸. کمک مالی به نیازمندان در حد امکان؛

۹. و ...

بعضی از کارهای در دست اقدام:

۱. راه انداز سایت؛

۲. ترجمه و تألیف و چاپ کتب به زبان های اردو و هندی؛

۳. راه اندازی یک کتابخانه عمومی؛

۴. انتشار مجله ماهنامه به زبان هندی؛

۵. تهیه ساختمان جدید برای مؤسسه؛

۶. چاپ و نشر قرآن کریم در کمترین قیمت؛

۷. برگزاری کلاس های مختلف برای سنین مختلف؛

۸. و ...

مدیران مؤسسه

مؤسس و بانی این مؤسسه و مجله علامه سیدعلی اظهر بود.

مدیر اول حجة الاسلام والمسلمین علامه سیدعلی حیدر بود و

مدیر دوم مجاهد اسلام حضرت حجة الاسلام والمسلمین آقای

سیدمحمدباقر نقوی و بعد از آقای نقوی دوست صمیمی شان

حجة الاسلام والمسلمین آقای سیدمحمد باقر باقری جوراسی

این مسئولیت خطیر را به عهده گرفت و زیر نظر ایشان کار اداره

این مؤسسه و مجله را حجة الاسلام والمسلمین آقای

آقا جعفر نقوی و سید رضی جعفر نقوی. سید رضی جعفر نقوی به قید حیات است و در پاکستان یکی از علمای برجسته و فعال به حساب می‌باشد. ایشان نیز مثل بزرگان خود کارهای ارزشمندی انجام داد و علاوه بر تألیف و ترجمه کتب زیاد مدیریت مؤسسه تنظیم المکاتب و مجله اصلاح مدارس را به عهده دارد.

تالیفات: تصویر عزا؛ سوانح حضرت ابوبکر (جلد ۲)؛ سوانح حضرت عمر؛ مجالس خواتین (جلد ۳)؛ تاریخ ائمه و انبیاء؛ جوهر قرآن؛ مناظره مامون رشید؛ احادیث حضرت عائشه؛ ترجمه و شرح نهج البلاغه (خطبات)؛ تصویر بنی امیه؛ سوانح حضرت امیرالمؤمنین (جلد ۱۰)؛ ترجمه و تفسیر قرآن (نا تمام)؛ شهادت عظمی بجواب کتاب شهید اعظم از ابوالکلام آزاد؛ ترجمه احقاق الحق (نا تمام)؛ فقه الشیعه ترجمه کتاب الصلوة عروة الوثقی (غیر مطبوعه)؛ فضائل امیرالمؤمنین؛ فضائل ولی الباری من احادیث صحیح البخاری؛ عقد ام کلثوم؛ و ...

ایشان علاوه بر کتب مقالات زیادی نیز دارد.

جناب آقای سید اختر حسن

وی پسر آقای سید علی اظهر بود و در زمان پدر در سال ۱۳۴۱ ق فقط به مدت یک ماه مدیریت اصلاح را به عهده داشت، مقالات زیادی نوشت از جمله: خیانت صحابه؛ شریعت الله یا کتاب الله؛ ایجاد بدعت اهل سنت؛ فضائل و مناقب عدی بن حاتم؛ اعتراضات ابن حجر بر بخاری؛ تنبیه الغافلین فی نجاسات المشرکین و ... (درباره ایشان اطلاعات زیادی در دسترس نیست).

مجاهد اسلام علامه محمد باقر نقوی

در سال ۱۳۳۸ ق به دنیا آمد و در سال ۱۴۰۲ به رحمت خدا پیوست. از سال ۱۹۵۰ م - ۱۹۸۲ م مدیر اصلاح بود. ابتدا در مدرسه «ایمانیه» بنارس و بعد در مدرسه سلطان المدارس لکهنو به تحصیل علم دین پرداخت. همراه با این از دانشگاه پنجاب هم مدارک گرفت. در زمان ایشان هم مؤسسه اصلاح از جهت مالی در تنگنای شدید بود، لذا همه کارهای مؤسسه را شخصاً خودش انجام می‌داد. کتب و مقالات زیادی نوشت، چندین کتاب را ترجمه کرد، بعضی از آنها عبارت‌اند از:

تاریخ کربلای معلی؛ هشتم مرقا؛ قضایای امیرالمؤمنین؛ ترجمه ندای عدالت انسانی (جارج جرداق)؛ سبط اکبر؛ شیعه امامیه؛ ام المؤمنین عائشه؛ هشام بن حکم؛ ترجمه بلاغه الحسین؛ ابوالشهداء؛ بنی امیه و اقدامات علیه اسلام؛ جناب مختار؛ مالک اشتر؛ محمد بن حنفیه؛ از مدینه تا مدینه.

سید محمد جابر جوراسی شروع کرد که الحمدلله تا به حال این مسئولیت را انجام می‌دهد.

علامه سید علی اظهر نقوی

پدر ایشان آقای سید حسن نقوی بود و در سال ۱۲۷۷ ق به دنیا آمد و در سال ۱۳۵۳ ق دار دنیا را وداع گفت. از مدرسه ایمانیه علامه کنتوری تعلیم را آغاز کرد و بعد برای ادامه تحصیل رهسپار مرکز علم، شهر لکهنو شد. ایشان علاوه بر زبان اردو به زبان‌های عربی و فارسی نیز تسلط داشت و در تقریر و تحریر، نظم و نثر ملکه داشت و علاوه بر اداره اصلاح اداره دیگری به نام اداره الشیعه را نیز تأسیس کرد. در سال‌های ۱۲۹۷ و ۱۳۲۳ ق برای زیارت عتبات عالیات به عراق سفر کرد و در آنجا از آیات عظام حسین مازندرانی، شیخ محمد حسین طه نجفی، شیخ شریعت اصفهانی و سید کاظم یزدی اجازه اجتهاد گرفت. فرزندان این عالم بزرگوار نیز از علمای اعلام بودند یعنی علامه سید علی حیدر نقوی و حجة الاسلام آقای سید محمد حیدر نقوی.

تصانیف: ایشان کتاب‌ها و رسائل زیادی نوشت که بعضی از آنها عبارت‌اند از:

مناظره امجدیه (عربی)؛ حاشیه شرح تهذیب (عربی)؛ حاشیه قطبی (عربی)؛ حاشیه شرح ملا مبین (عربی)؛ حاشیه ملا محسن (عربی)؛ حاشیه کتاب حمد الله (عربی)؛ حاشیه ملا جلال (عربی)؛ رشحة الافضال علی طالبی ملا جلال؛ نغمة البیان فی شرح معانی و بیان؛ نافع القراء (فارسی)؛ ذوالفقار حیدر؛ کنز مکتوم فی حل عقد ام کلثوم؛ نشفی اهل سنت و الخوارج؛ تبصرة السائل؛ دفع الوثوق عن نکاح الفاروق؛ الال و الاصحاب؛ تنقید بخاری (جلد ۵)؛ رد ملاحده (جلد ۲)؛ رساله وضو؛ تاریخ الاذان؛ تصحیح تاریخ؛ رساله جمرة؛ رساله تهذیب؛ عقل اهل سنت؛ کشف الظلمات بجواب آیات بینات (جلد ۳)؛ المرافعات؛ رد رساله شاه عبدالعزیز دهلوی.

علامه سید علی حیدر نقوی

ایشان پسر آقای سید علی اظهر بود و در سال ۱۳۰۳ ق دیده به جهان گشود. در سال ۱۳۲۲ همراه پدر به عراق و عتبات عالیات دیگر مشرف شد و آیات عظام را زیارت کرد. بعد در لکهنو از اکابر علما استفاده کرد، همراه با دروس حوزوی از دانشگاه‌ها هم سندهایی گرفت و با وجود دعوت دانشگاه برای تدریس استادی مدرسه علمیه را ترجیح داد و در مدرسه «سلیمانیه» پتنه مدرس حوزه شد. بعد به خواست آیه الله باقر العلوم به لکهنو آمد و در مدرسه علمیه «سلطان المدارس» مشغول تدریس شد. از همان جا ماهنامه ای به نام الکلام را اداره کرد.

فرزندان: حجج اسلام آقایان سید محمد باقر نقوی، سید

کرد که با استقبال زیادی رویاروی شد؛ بعضی از ویژه نامه ها از این قرارند:

ویژه نامه شریکه الحسین؛ ویژه نامه انقلاب اسلامی ایران؛
 ویژه نامه چهارده صد ساله ولایت امیرالمؤمنین؛ ویژه نامه
 چهارده صد ساله تکمیل قرآن؛ ویژه نامه چهارده صد ساله وفات
 رسول اکرم؛ ویژه نامه چهارده صد ساله شهادت بتول؛ ویژه نامه
 چهارده صد ساله ولادت حضرت ابا الفضل؛ ویژه نامه صدساله
 اصلاح؛ ویژه نامه اتحاد اسلامی؛ ویژه نامه اربعین حسینی؛
 ویژه نامه معماران اصلاح؛ ویژه نامه نگران اصلاح؛
 ویژه نامه های محرم و تقویم حسینی که همه ساله چاپ
 می شوند. وی برای همین زحمات و تلاش ها در «نهمین کتاب
 سال ولایت» در قم از طرف «دبیرخانه کتاب سال ولایت» و
 «مؤسسه آل البیت (ع) لاحیاء التراث» و «وزارت فرهنگ و ارشاد
 اسلامی» منتخب شد و جایزه ای اخذ کرد.

شعبه قم

مستولین:

صدر: حجة الاسلام والمسلمین آقای سید شجاعت حسین
 رضوی (تلفن: ۸۸۵۶۳۹۶)

نائب صدر: حجة الاسلام والمسلمین آقای سیدعلی حسنین
 رضوی (همراه: ۰۹۱۲۳۵۱۳۰۰۴)

دبیر: سید محمد حسنین باقری (۰۹۳۵۶۶۸۲۳۸۰-۶۷۰۵۴۲۷)

نائب دبیر: حجة الاسلام آقای سید محمد سبطین باقری
 (۲۵۰۰۱۷۶)

مستول بخش منتهی میدیا: حجة الاسلام آقای سید محمد فائز
 باقری (۰۹۳۵۶۵۱۶۱۰۸)

مستول نشر و اشاعت: حجة الاسلام آقای سید محمد عازم
 باقری (۶۶۳۵۱۱۷)

مستول ارتباطات: حجة الاسلام آقای سید محمد ثقلین
 باقری (۰۹۳۶۳۰۹۵۷۷۶).

بعضی از فعالیت های این شعبه:

تألیف و ترجمه کتب و مقالات؛

کمک در تهیه متن برای مجله اصلاح؛

برگزاری جلسات هفتگی؛

اداره سایت مؤسسه (در آینده)؛

جواب نامه های پست الکترونیکی؛

ارتباط با مجلات و مؤسسات دیگر.

ایران، قم، صندوق پستی: ۳۷۱۸۵/۹۶۱ (همراه):

(۰۹۳۵۶۶۸۲۳۸۰)

حجة الاسلام والمسلمین آقای سید محمد باقر باقری جوراسی

در سال ۱۳۳۷ ق چشم به جهان گشود و در سال ۱۴۲۵ ق به
 دیار باقی شتافت. این عالم بزرگوار از سال ۱۴۰۲ ق- ۱۴۲۵ به
 عنوان نگران به این مجله و مؤسسه خدمت های بسیاری کرد.
 ایشان کتب زیادی را به اردو ترجمه کرد و مقالات زیادی را در
 موضوعات مختلفی نوشت که در مجلات مذهبی و روزنامه های
 مختلف شبه قاره به چاپ رسید. علاوه بر این ایشان یکی از
 شعرای بزرگ منطقه به حساب می آمد و هزاران بیت در مدح ائمه
 به زبان های اردو، عربی، فارسی و هندی سروده است.

تراجم و تصانیف: ترجمه کتاب شب های پیشاور؛ ترجمه
 زاد المعاد؛ ترجمه کتاب مرد لامتناهی؛ ترجمه رساله ابوشاکر
 دیصانی؛ ترجمه مفر متفکر جهان شیعه؛ ترجمه کتاب امام
 ثامن؛ ترجمه کتاب کیفر گناه؛ ترجمه کتاب بزرخ؛ ترجمه
 کتاب امام قائم؛ ترجمه کتاب داستان های شگفت؛ ترجمه
 کتاب داستان های پراکنده؛ ترجمه کتاب العلام؛ ترجمه
 کتاب در پیشگاه امام صادق؛ وهابیت؛ سوفار غم (مجموعه
 اشعار)؛ شام غم (مجموعه اشعار در مدح اهل بیت ع) و ...

حجة الاسلام والمسلمین آقای سید محمد جابر جوراسی

ایشان از سال ۱۴۰۲ ق مطابق ۱۹۸۲ م مدیریت مجله و
 مؤسسه را به عهده دارد. در سال ۱۳۷۱ ق به دنیا آمد. مدت
 هفت سال در مدرسه علمیه «جامعه ناظمیه» لکهنو کسب علم
 کرد، بعد در مدرسه علمیه «وثیقه عربی کالج» فیض آباد به مدت
 شش سال سطوح را تمام کرد. بعد از آن به شهر لکهنو برگشت
 در «مدرسه الواعظین» به مدت چهار سال تحصیلات را ادامه
 داد. در حال حاضر در شهرستان «صفی پور، آنا» امام جمعه و
 در مسجد «دیوان ناصر علی» لکهنو امام جماعت است.

از سال ۱۹۸۰ م- سال ۱۹۸۸ به مدت هشت سال مدیر مجله
 ماهنامه الواعظ بود که این مجله ارگان مدرسه الواعظین
 می باشد. از دوران جوانی شروع به نوشتن مقالات کرد و از
 همان زمان تا به حال در مجلات و روزنامه های مختلف شبه قاره
 مقالات ایشان چاپ می شود. همچنین سخنرانی و خطابه های
 زیادی هم دارد که علاوه بر شهرهای مختلف هند در چند کشور
 دیگر نیز به تبلیغ پرداخته است.

برخی کتاب های ایشان عبارت اند از:

سوانح حضرت امام موسی کاظم؛ رونا فطرت هی یا
 بدعت (گریه فطرت است یا بدعت)؛ شیعه مسلمان کیون
 نهین (شیعه چرا مسلمان نیست)؛ وهابیت کیاهی (وهابیت
 چیست؟)؛ ترجمه کتب متعدد فارسی.

ایشان چندین شماره همین مجله را به صورت ویژه نامه چاپ

کتاب معروف شاه عبدالعزیز دهلوی به نام تحفه اثناعشریه چاپ شد. این کتاب علیه شیعه بود. در آن زمان به این کتاب خیلی اهمیت داده شد. در نتیجه علیه تشیع یک فضای ایجاد شد و افکاری نادرست در باب شیعیان در جامعه به وجود آمد. اصلاح برای جلوگیری از این افکار به میدان آمد و سعی کرد چهره واقعی شیعه را نشان دهد. در این زمینه کارهای گسترده و ارزشمند انجام گرفت و تا به حال همین روش باقی هست. علاوه بر آن مجله برای دفاع از اسلام و مسلمانان و خنثی کردن تبلیغات غرب و دشمنان اسلام کارهای ارزشمند و به موقع انجام می دهد.

□ منشورات حاشیه ای و جنبه ای این مجله چیست؟

■ از این مؤسسه علاوه بر اصلاح دو مجله دیگر با موضوعات خاص چاپ می شد. یکی از آن دو الشمس و دیگری الکلام بود. علاوه بر این صدها کتاب را این مؤسسه به چاپ رساند، بالاخص در علم کلام کتاب های زیادی چاپ شد.

□ حوزه نشر و تیراژ این مجله چقدر است؟

■ در حال حاضر این مجله در شهر لکهنو چاپ می شود و علاوه بر مناطق هندوستان به کشورهای دیگر مانند پاکستان، بنگلادش، نیپال، ایران و به بعضی از کشورهای آمریکا، آفریقا و اروپا و همچنین به بعضی از کشورهای عربی نیز می رود و در آنجا مشترکین دارد و تیراژ آن دو هزار به بالا هست و شمارگان ویژه نامه ها پنج هزار است.

□ استقبال خوانندگان چگونه است؟

■ عوام و خواص هر دو این مجله را دوست دارند، چون متناسب با سلیقه و ذوق هر کدام مقاله دارد، هم ساده و هم تخصصی و دقیق. عامل دیگر این است که هر ماه اخبار و اطلاعاتی درباره شیعیان چاپ می کند و به مسائل سیاسی، مسائل جهان اسلام و... توجه می نماید.

مصاحبه با حجة الاسلام والمسلمین حاج آقای سید محمد جابر جوراسی (مدیر محترم مؤسسه و ماهنامه اصلاح و امام جمعه شهرستان «صلی پور»، انانؤ « هند).

□ بنیانگذار این مجله کیست و تاریخ نشر اولین شماره آن چیست؟

■ بسم الله الرحمن الرحيم، ۱۳۸ سال قبل یعنی در سال ۱۲۹۲ ق/ ۱۸۷۵ م مؤسسه اصلاح تأسیس شد و بعد از ۲۳ سال یعنی در سال ۱۳۱۵ ق/ ۱۸۹۸ م اولین شماره ماهنامه اصلاح در تاریخ ۱۵ شعبان المعظم به چاپ رسید. بنیانگذار این مجله عالم جلیل القدر علامه سیدعلی اظهر - اعلى الله مقامه (۱۲۷۷ ق- ۱۳۵۲ ق) بود. ایشان در مسائل علمی خیلی دقت نظر داشت.

□ راز ماندگاری این مجله چیست؟

■ این یک چیز تعجب آور است که مؤسسه و مجله بیش از صدسال است که دارد فعالیت می کند. به نظر بنده راز ماندگاری مجله آن است که بنای مؤسسه و مجله بر اخلاص استوار است و اعضای این مؤسسه همیشه خلوص نیت داشته اند، بالاخص مدیران که به دین و تبلیغ دین اهمیت داده اند و به دنبال دنیا نرفته اند. این هم شاید تعجب آور باشد که با گذشت بیش از یک قرن این مؤسسه تا به حال برای خودش ساختمان ندارد و اعضا هم خیلی کم اند. مدیرانش هیچ موقع به پول اهمیت نمی دادند و همیشه بدون هیچ حق الزحمه ای خدمت می کردند. شاید همین راز اصلی برای ماندگاری این مجله باشد.

□ جهت گیری کلی مجله و موضوعاتی که بدان می پردازد چیست؟

■ بنای این مؤسسه برای تبلیغ مذهب حق بوده است. وقتی این مجله آغاز به تبلیغ کرد آن وقت هندوستان تحت سیطره انگلیس بود. هندوستان مرکز تبلیغ دین یهود و عیسی درآمده بود و فرهنگ غرب در رفتار و گفتار مردم تأثیر گذاشته بود. با در نظر گرفتن این اوضاع مؤسسه اصلاح به وجود آمد تا توطئه ها و فعالیت های یهودیان و عیسویان را خنثی کند. در همین زمان